

Utlåtande 2008: RVII (Dnr 325-216/2008)

**En ny inriktning behövs inom den sociala familjevården –
vi måste arbeta för fler svenska adoptioner!**

Motion av Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) (2008:3)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2008:3) av Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) anses besva-
rad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Ulf Kristersson anför följande.

Ärendet

Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) har i en motion (2008:3) föreslagit att nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner tas fram för socialtjänsten och stadsdelsnämnderna, med tyngdvikten lagd vid barnens behov av en permanent familj för hela livet. Motionärerna föreslår också att en särskild arbetsgrupp skapas inom socialtjänstförvaltningen, som med fördel skulle kunna vara knuten till Resurscentrum för adoptioner, för att dels stötta socialtjänsten i stadsdelsnämnderna med utbildning om svenska adoptioner, och dels med att hitta lämpliga svenska adoptivfamiljer i de fall där detta blir aktuellt.

Motionen utgår från rapporter som har visat att många barn i familjehem far illa och har sämre förutsättningar än andra. Vårdens resultat bedöms inte vara tillräckligt bra. Familjehem ses av motionärerna som en bra korttidslösning, men nästan hälften av barn som är heldygnsplacerade blir kvar i vården i mer än tre år. Många av dessa kommer inte tillbaka till sina biologiska föräld-

rar utan blir kvar i vården tills de blivit 18 år. I motionen framhävs betydelsen av mer permanenta lösningar för barnen.

Rudin (s) och Nylander (v) framhåller adoption som en outnyttjad möjlighet att ge barn, som omhändertas och placeras i familjehem, en större trygghet. En jämförelse görs med Storbritannien och USA där man oftare istället adopterar barnen. I Sverige adopteras endast ett fåtal svenska barn per år. I motionen föreslås ”att nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner tas fram för socialtjänsten och stadsdelsnämnderna, med tyngdvikten lagd vid barnens behov av en permanent familj för hela livet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden samt till stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Norrmalm.

Stadsledningskontoret konstaterar att socialtjänstförvaltningens uppdrag att göra en genomlysning av Stockholms samlade insatser för barn som far illa, Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS) tillsammans med det statliga utredningsuppdraget om att stärka skyddet för barn och unga uppfyller motionärernas intentioner.

Socialtjänstnämnden hänvisar till att de angelägna frågorna om riktlinjer för stadens familjevård samt utveckling av mer långsiktiga och trygga lösningar för barn i familjehem kommer att behandlas inom ramen för Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS).

Farsta stadsdelsnämnd ser komplikationer men anser att det är bra att alternativet adoption uppmärksammas, belyses och utreds vidare.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till en översyn av lagstiftningen beträffande familjehem – adoption. Nämnden ser dock i dagsläget, inget behov av att inrätta en särskild arbetsgrupp för utbildning och rekrytering av familjer åt svenska adoptivbarn. En fungerande utbildning för blivande adoptivföräldrar finns redan idag och förvaltningen har inte upplevt några svårigheter att rekrytera adoptivföräldrar till svenska adoptivbarn i de fall som förekommit.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att det inte finns någon anledning att ta fram nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner. Nämnden anser därmed inte heller att det finns något behov av att inom socialtjänstförvaltningen skapa en särskild arbetsgrupp i syfte att stötta socialtjänsten med utbildning om svenska adoptioner och att hitta lämpliga svenska adoptivfamiljer.

Mina synpunkter

Jag delar i allt väsentligt motionärernas analys av problemen inom svensk barnavård och den praxis som har lett till att nationella adoptioner av långtids-placerade fosterbarn inte ens prövas, varken i Stockholm eller i övriga landet. Det är en paradox att vi i Sverige var så tidiga, framgångsrika och noggranna i vårt arbete med internationella adoptioner, att det idag gör oss världsledande på området. Samtidigt som vi i praktiken helt avskaffade tanken på inhemska, nationella adoptioner hemma i Sverige. Den stabilitet, rättsäkerhet och trygghet som vi vill ge internationellt adopterade barn i form av nya permanenta föräldrar, är precis den vi förvägrar många svenska fosterbarn idag.

Frågan om nationell adoption var en av flera som låg till grund för den stora genomlysning av Stockholms barnavård som just har påbörjats.

Socialtjänstnämnden gav under 2007 socialtjänstförvaltningen i uppdrag att utföra en genomlysning av Stockholms samlade insatser för barn som far illa. Genomlysningen skall bland annat omfatta de tidiga insatserna i familjer som upplever att de har problem i sin föräldraroll, formaliserade socialtjänstinsatser i form av frivilliga och tvingande placeringar av barn i jourhem, i familjehem samt på HVB-hem eller SiS-institutioner. Genomlysningen skall också omfatta överflyttning av den permanenta vårdnaden av barnen och beslut om nationella adoptioner.

Socialtjänstnämnden kommer att inleda utredningen med en kartläggning som syftar till att beskriva den sociala barn- och ungdomsvården i Stockholms 14 stadsdelsnämndsområden. Den ska fokusera dels på tydliga styrkeområden och dels på Stockholms allvarligaste svagheter. Kartläggningen består av inhämtning av uppgifter ur paraplysystemet samt enkät till och besök hos barn- och ungdomsenheterna vid samtliga stadsdelsförvaltningar. Därefter ska utredningen fokusera på förbättringsområden och utvecklingsmöjligheter. Uppdraget ska redovisas för socialtjänstnämnden senast i mars 2009.

Jag bedömer att stadens egen omfattande genomlysning av barn och ungdomsvården tillsammans med den pågående statliga utredningen bör uppfylla motionärernas intentioner.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2008:3) En ny inriktning behövs inom den sociala familjevården – vi måste arbeta för fler svenska adoptioner!

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Motionen bifalls.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Barnets bästa måste komma i främsta rummet enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Många barn som är placerade i familjehem känner inte den trygghet som de har rätt till, vilket påverkar hela deras uppväxt och vuxna liv.

Trots att många placeringar av barn sträcker sig över lång tid, får nästan inga familjehemsplacerade barn trygghet och kontinuitet i sin uppväxt genom nationell adoption eller överflyttning av vårdnad. Det är därför glädjande att staten ser över skyddet för barn och unga och att socialborgarrådet i stort delar motionärernas analys av problem och praxis i svensk barnavård.

Nuvarande riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner behöver ses över enligt motionens intentioner så snart vi sett resultaten från Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS-utredningen). Kunskapen om barns bästa talar för att riktlinjerna rimligen bör förändras enligt motionens intentioner.

Arbetet för fler svenska adoptioner av långvarigt familjehemsplacerade barn kan emellertid startas redan nu, även om det pågår utredningar på nationell och kommunal nivå. En arbetsgrupp inom socialtjänstförvaltningen som föreslås av motionärerna kan stimulera diskussionen inom socialtjänsten och ta fram idéer till kompetensutveckling m.m. Ett nytänkande skulle exempelvis kunna vara att se över möjligheten att rekrytera familjehem för små familjehemsplacerade barn bland dem som väntar på en internationell adoption.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. staden ska utveckla former för handledning till familjehemsföräldrar utifrån specialkunskap om de biologiska föräldrarnas speciella problematik och behov
2. därutöver anföras:

Den genomlysning som nu görs av barn- och ungdomsvården är välbehövlig, och det är bra att den innefattar tidiga insatser i familjer som upplever att de har problem i sin föräldraroll.

Det kan inte nog understrykas att i alla beslut ska barnens bästa vara för ögonen. Det konstateras i remissvaren att få föräldrar vill adoptera bort sina barn men att föräldrarna vågar "låta barnen placeras i familjehem utan att riskera att helt skiljas från sina barn". Än viktigare är att se frågan ur barnets perspektiv. De flesta barn, om de får välja, torde inte vilja riskera att helt skiljas från sina biologiska föräldrar. Studier finns som visar att adoptivbarn i allmänhet har mer problem under sin uppväxt än barn som växer upp med sina biologiska föräldrar.

Familjehemsplacerade barn har ofta en bakgrund som gör att de är i stort behov av stöd. Socialtjänsten ska minst två gånger per år följa upp placeringen genom tät kontakt med barnet, föräldrarna och familjehemmet. Vid en eventuell adoption upphör sådan uppföljning och stöd, vilket kan göra att även familjehemsföräldrarna tvekar inför en adoption. En fördel med familjehemsplacering, jämfört med adoption, är också att samhället har insyn och förhoppningsvis kan reagera snabbare vid eventuella missförhållanden i familjehemsvården.

Banden mellan barnen och dess biologiska föräldrar är ofta starka och det är viktigt att det görs många insatser för att relationen mellan dem ska fungera. Föräldrarna känner sig ofta oerhört kränkta när barnen tas ifrån dem och detta kan leda till problem i relationen mellan biologiska föräldrar, syskon och familjehemsföräldrar. Ofta är orsaken till att barn placeras i familjehem att föräldern lider av psykisk ohälsa och/eller har missbruksproblem. Idag finns brist på stöd till familjehemsföräldrar för att kunna hantera samarbete med föräldrar med dessa typer av problem. I staden och i många av de organisationer som staden samarbetar med finns en stor kunskap i att möta vuxna med olika typer av problem. Den kunskapen bör tas tillvara vid familjehemsplaceringar, så att familjehemsföräldrarna kan få handledning i hur de ska hantera relationen till barnets biologiska föräldrar.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2008:3) av Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulf Kristersson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) har i en motion (2008:3) föreslagit att nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner tas fram för socialtjänsten och stadsdelsnämnderna, med tyngdvikten lagd vid barnens behov av en permanent familj för hela livet. Motionärerna föreslår också att en särskild arbetsgrupp skapas inom socialtjänstförvaltningen, som med fördel skulle kunna vara knuten till Resurscentrum för adoptioner, för att dels stötta socialtjänsten i stadsdelsnämnderna med utbildning om svenska adoptioner, och dels med att hitta lämpliga svenska adoptivfamiljer i de fall där detta blir aktuellt.

Motionen utgår från rapporter som har visat att många barn i familjehem far illa och har sämre förutsättningar än andra. Vårdens resultat bedöms inte vara tillräckligt bra. Familjehem ses av motionärerna som en bra korttidslösning, men nästan hälften av barn som är heldygnsplacerade blir kvar i vården i mer än tre år. Många av dessa kommer inte tillbaka till sina biologiska föräldrar utan blir kvar i vården tills de blivit 18 år. I motionen framhävs betydelsen av mer permanenta lösningar för barnen.

Rudin (s) och Nylander (v) framhåller adoption som en outnyttjad möjlighet att ge barn, som omhändertas och placeras i familjehem, en större trygghet. En jämförelse görs med Storbritannien och USA där man oftare istället adopterar barnen. I Sverige adopteras endast ett fåtal svenska barn per år. I motionen föreslås ”att nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner tas fram för socialtjänsten och stadsdelsnämnderna, med tyngdvikten lagd vid barnens behov av en permanent familj för hela livet”.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden samt till stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Norrmalm.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 maj 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Svensk barnlagstiftning kan innebära en intressekonflikt. Å ena sidan ska alla barn ha rätt till kontakt med sina släktingar. Å andra sidan ska socialtjänsten arbeta för att barnets olika behov tillgodoses, t.ex. behovet av stabil familjeanknytning och trygga

familjerättsliga förhållanden. Oavsett om ett barn placeras i familjehem med föräldrarnas samtycker eller ej så har socialtjänsten skyldighet att arbeta för att barnet ska kunna flytta tillbaka till sina föräldrar.

En adoption förutsätter enligt gällande lagstiftning föräldrarnas samtycke. Det finns däremot en möjlighet att överflytta vårdnaden till familjehemsföräldrarna enligt föräldrabalken (FB) som från 1 juni 2003 genom tillägg i 6 kap. 8 § SoL och 13 § LVU har förstärkts. För varje barn som har varit placerade i familjehem under tre år ska socialtjänsten överväga om det finns skäl att överflytta vårdnaden till familjehemsföräldrarna. Socialtjänsten har laglig skyldighet att två gånger per år följa upp placeringen genom tät kontakt med barnet, föräldrarna och familjehemmet och i en rapport till nämnden redogöra för situationen. Den här typen av vårdnadsöverflyttningar görs men många familjehemsföräldrar är inte beredda att ta det ansvaret. Orsaken till att många tvekar är att de då lämnas utan stöd från den placerande kommunen och att de själva måste ansvara för barnets umgänge med de biologiska föräldrarna, en mycket svår uppgift och något som socialtjänsten svarar för så länge barnet är omhändertaget.

Regeringen har tillsatt en utredning för att stärka skyddet för barn och unga. Utredningen ska se över samtliga bestämmelser till skydd och stöd för barn och unga enligt SoL och LVU och efter analys ta ställning till om bestämmelserna ska föras samman i en särskild lag. Översyn kommer bland annat att omfatta familjehemmens villkor och uppdrag samt långsiktiga lösningar för barnen. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2009.

I kommunfullmäktiges budget för 2008 uppdrogs åt socialtjänstnämnden att ”Genomföra en översyn gällande stadens mål, riktlinjer, insatser, kvalitetssäkring och uppföljning gällande arbetet med barn och ungdomar i behov av vård och stödsatser”.

Socialtjänstnämnden överlämnade vid sitt sammanträde den 10 december förvaltningsuppdraget ”Genomför en genomlysning av Stockholms samlade insatser för barn som far illa” till socialtjänstförvaltningen för beredning.

I uppdraget sägs att genomlysningen ska omfatta hela kedjan av insatser enligt följande:

1. Från de tidiga insatserna i och tillsammans med familjer som upplever att de har problem i sin föräldraroll.
2. Via de mer formaliserade socialtjänstinsatserna i form av frivilliga och tvingande placeringar av barn i jourhem, i familjehem, på HVB-hem eller SiS-institutioner.
3. Till de mest långtgående socialtjänstbesluten i form av överflyttning av den permanenta vårdnaden av barnen och beslut om nationella adoptioner.

Socialtjänstnämnden kommer att inleda utredningen med en kartläggning som syftar till att beskriva den sociala barn- och ungdomsvården i Stockholms 14 stadsdelsnämndsområden. Den ska fokusera dels på tydliga styrkeområden och dels på Stockholms allvarligaste svagheter. Kartläggningen består av inhämtning av uppgifter ur

paraplysystemet samt enkät till och besök hos barn- och ungdomsenheterna vid samtliga stadsdelsförvaltningar. Därefter ska utredningen fokusera på förbättringsområden och utvecklingsmöjligheter. Uppdraget ska redovisas för socialtjänstnämnden senast i mars 2009.

Stadsledningskontoret konstaterar att detta tillsammans med det statliga utredningsuppdraget uppfyller motionärernas intentioner.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2008 att överlämna och åberopa socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (v) och ledamöterna Abdo Goriya m.fl. (s), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns i svensk barnlagstiftning en inbyggd intressekonflikt. Å ena sidan ska alla barn ha rätt till och kontakt med sitt ursprung. De flesta familjehemplaceringar sker med stöd av SoL (socialtjänstlagen) på vårdnadshavares begäran eller med vårdnadshavares samtycke. Om socialtjänsten genom utredning finner att barnet har behov av vård utom hemmet men samtycke inte föreligger, ansöker stadsdelsnämnden hos länsrätten att få anordna vård med stöd av LVU (lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga). Oavsett lagrum finns ett uttalat mål om återförening, d.v.s. socialtjänsten har skyldighet att arbeta för att barnet ska kunna flytta tillbaka till föräldrarna. Å andra sidan ska socialtjänsten arbeta för att barnets olika behov tillgodoses, t.ex. behovet av stabil familjeanknytning och trygga familjerättsliga förhållanden.

Frågan om ökad trygghet för barn som placeras har av lagstiftaren aktualiserats vid flera tillfällen under åren och Stockholm stad har i olika sammanhang biträtt förslag om förstärkning av de familjerättsliga villkoren för barn som vårdas länge i familjehem. En adoption förutsätter enligt gällande lag föräldrarnas samtycke.

Möjlighet att överflytta vårdnaden till familjehemsföräldrar infördes i FB (föräldrabalken) och förstärktes från 1 juni 2003 genom tillägg i 6 kap. 8 § SoL och 13 § LVU. För varje barn som varit placerat i samma familjehem under tre år ska socialtjänsten överväga om det finns skäl att överflytta vårdnaden till familjehemsföräldrarna. Minst en gång var sjätte månad föreläggs stadsdelsnämnden en rapport i vilken redovisas hur barnet utvecklats i olika avseenden samt om överflyttning av vårdnaden

är aktuell. Överflyttning av vårdnaden kan inte ske om inte familjehemsföräldrarna så önskar. Skälet till att många tvekar att ta på sig vårdnadsansvaret är att de då lämnas utan stöd från den placerande kommunen och att de själva får klara av kontakterna mellan barnet och föräldrarna – en uppgift som i många fall kräver medverkan av professionella.

Många placerade barn är mycket vårdkrävande varför flertalet familjehemsföräldrar väljer att kvarstå som just familjehem med rätt till stöd från socialtjänsten. Senare års lagstiftande åtgärder har inte haft önskad inverkan på mer permanenta lösningar för barn. Regeringen har nu tillsatt en ny utredning för att stärka skyddet för barn och unga. Utredningen leds av generaldirektör Kerstin Wigzell. Utredningen ska se över samtliga bestämmelser till skydd och stöd för barn och unga i SoL och LVU och efter analys ta ställning till om bestämmelserna ska föras samman i en särskild lag. Översynen kommer bl.a. att omfatta familjehemmens villkor och uppdrag samt långsiktiga lösningar för barnen. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2009.

Inom ramen för förvaltningens uppdrag att göra en genomlysning av Stockholms samlade insatser för barn som får illa, Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS), kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt barn i familjehem och kvaliteten i familjevården. Uppdraget ska redovisas till socialtjänstnämnden senast i mars 2009.

Med anledning av skrivelsen från Tomas Rubin (s) och Jackie Nylander (v) hänvisar förvaltningen till att de angelägna frågorna om riktlinjer för stadens familjevård samt utveckling av mer långsiktiga och trygga lösningar för barn i familjehem kommer att behandlas inom ramen för nämnda förvaltningsuppdrag.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Lagstiftningen ger möjligheter att genomföra svenska adoptioner. I de fall barnen är boende i familjehem ställer rådande lagstiftning krav på att vissa förutsättningar ska vara uppfyllda för att en adoption ska kunna ske. Enligt gällande lag måste barn, föräldrar och familjehemsföräldrar vara överens om att detta är det bästa för barnet.

Fram till 1960-talet var antalet svenska adoptioner mycket stort. Orsaken var ofta de materiella förhållandena och attityden till barn, födda av ogifta föräldrar. Efter att sociala reformer genomförts, en bättre tillgång till preventivmedel och en möjlighet att

få genomgå abort, minskade antalet svenska adoptioner drastiskt.

Adoption av barn som växer upp i familjehem har idag praktiskt taget upphört.

Syftet med vården i familjehem har i stället kommit att präglas av viljan att återföra barn och föräldrar så snart det är möjligt. Förvaltningens erfarenheter visar att väldigt få föräldrar vill adoptera bort sina barn. Rekryteringen av familjehem har därför inriktats på familjer som är öppna för att ta emot barn så länge de behöver bo i en annan familj och ha fortsatt kontakt med föräldrar och andra för barnet viktiga personer. Denna ordning har i viss mån inneburit att föräldrar vågat låta barnen placeras i familjehem utan att riskera att helt skiljas från sina barn.

Om barnen varit familjehemsplacerade i samma familjehem under tre år eller mer, ska socialnämnden överväga om vårdnaden av barnet skall överföras till familjehemet. Överflyttning av vårdnaden kan sägas vara en mellanform mellan familjehemsplacering och adoption. Många familjehemsföräldrar känner sig dock tveksamma till att åta sig uppdraget som särskilt förordnade vårdnadshavare, främst beroende på att de förlorar det stöd och den handledning som de fått från placeringskommunen både då det gäller barnens behov, sina egna behov och föräldrarna. De känner sig övergivna i en kanske mycket svår omsorgssituation. Familjehemsplacerade barn har ofta en bakgrund som medför ett stort behov av stöd.

Insatserna för barnfamiljer

När föräldrar saknar tillräckliga möjligheter att sörja för en god fostran av sina barn ska socialtjänsten, i samarbete med hemmet, ge det stöd och skydd som barnet behöver. I första hand ska stödinsatser ges så att barnet kan vara kvar i hemmet. Om hänsyn till den unge motiverar det ska vård och fostran ges utanför det egna hemmet, oftast i ett familjehem. Under denna tid ska en levande och god kontakt med föräldrarna och närsläktverket upprätthållas.

Motionärerna framhåller att forskningsrapporter visat att många barn inte har det bra i sina familjehem. Förklaringen till detta är till en del den bristande kontinuiteten då barnet flyttas mellan olika hem. Många av dessa barn har dock haft en mycket svår tidig uppväxt. Brister i hemmet har medfört att barnen har svårigheter som inte upphör i och med att det placeras. Familjehemsföräldrar efterfrågar ofta stöd från den placerande kommunen.

Det är välbekant att brister har funnits i den tidigare fosterhemsvården. Den nuvarande familjehemsvården är inte problemfri. Brister finns i olika omfattning. Familjehemsvården behöver utvecklas så att uppföljningen och stödet till barnen och familjehemmen blir bättre. En fördel med familjehemsplacering, jämfört med adoption, är att samhället har insyn och kan flytta barnet när vården inte fungerar.

Ännu viktigare är att insatserna för barnfamiljer utvecklas så att behovet av vård utanför hemmet kan upphöra eller minska.

Förslaget om fler svenska, inhemska adoptioner

Ett mindre antal barn lämnas för adoption i Sverige varje år. De sker efter en önskan av föräldrarna.

En viktig förutsättning för att ett barn får det bra efter adoption är att adoptivföräldrarnas nätverk är positivt inställt så att barnet inte blir utstött i det nya familjesamman-

hanget.

Mycket små barn som adopteras har en god möjlighet att knyta an till sina adoptivföräldrar. Adoptioner av små barn har därför goda förutsättningar att fungera bra. Lite äldre barn som adopteras har varit med om separationer. Forskning har visat att det är viktigt att adoptivföräldrarna har en positiv attityd till de biologiska föräldrarna. Ett barns självbild och identitet är för alltid knuten till de biologiska föräldrarna, oavsett hur bristfälliga förhållandena i hemmet varit.

Förvaltningen ser komplikationer men anser att det är bra att alternativet adoption uppmärksammas, belyses och utreds vidare.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt nuvarande lagstiftning är målet för familjehemsplacerade barn att de ska återförenas med sina föräldrar då dessa nått en situation där de kan utöva sitt föräldraskap under för barnet säkra förhållanden. I praktiken är det få barn som flyttar hem till sina föräldrar då de familjehemsplacerats. I samband med jourhemsplaceringar flyttar däremot majoriteten av barnen hem. Många av de familjehemsplacerade barnen har ett regelbundet umgänge med sina föräldrar. I vissa fall kan placeringarna upplevas som otrygga av såväl barnet som familjehemmet vad gäller placeringens varaktighet och därmed inverka negativt på barnets uppväxt. I andra fall har föräldrarna insikt om sin egen problematik och uttalar sig mycket positivt och stöttande angående barnets boende i familjehem, vilket givetvis upplevs om gynnsamt för alla parter.

I samband med ett omhändertagande/frivillig placering av ett mindre barn är det svårt att på ett rättssäkert sätt avgöra om en återgång till föräldrarna på sikt är möjlig. I tex. Storbritanien har föräldrar enligt lag två år på sig för att komma tillrätta med sin egen livssituation och då återfå föräldrarollen. Om hemflytt efter senast två år ej är möjlig, ska barnet kunna adopteras av lämplig familj. En liknade lagstiftning i Sverige skulle dels ge föräldern en rimlig chans till egen rehabilitering samt om detta ej är möjligt, trygga barnet situation. Även i dessa situationer skulle sk. öppen adoption vara att föredra, dvs att överenskommelse om fortsatt kontakt med föräldrar och annan släkt beslutas i samband med adoptionen.

En synpunkt som kan framföras angående de forskningsresultat som finns inom området, är att familjehemsplaceringar sker i olika åldrar under barns liv och att de som placeras i familjehem ofta har upplevt mycket svåra förhållanden innan de flytta-

de till familjehem. Oavsett i vilken miljö dessa barn vistas tar det ofta mycket lång tid innan en ”läkning” av den psykiska hälsan sker. Ibland är det lätt att tolka in en kausalitet mellan barnets boende i familjehem och deras mående/fungerande. Sannolikt är orsaken till barnets mående/fungerande betydligt mera komplext. Det är exempelvis inte ovanligt att placerade barn har en neurodiagnos som försvårar deras förmåga att utvecklas med sin omgivning på ett normalt sätt.

I skrivelsen uttrycks en oro för att det ej är möjligt att finna adoptivfamiljer åt svenska barn. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har under de senaste fyra åren, genom två ärenden, erfarenhet av att rekrytera adoptivfamilj åt två nyfödda barn där mödrarna själva önskade adoptera bort barnen. Det var inte svårt att finna adoptivfamiljer i dessa fall.

Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen positiv till en översyn av lagstiftningen beträffande familjehem – adoption. Förvaltningen ser dock i dagsläget, inget behov av att inrätta en särskild arbetsgrupp för utbildning och rekrytering av familjer åt svenska adoptivbarn. En fungerande utbildning för blivande adoptivföräldrar finns redan idag och förvaltningen har inte upplevt några svårigheter att rekrytera adoptivföräldrar till svenska adoptivbarn i de fall som förekommit.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att besvara med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Hans Enroth (v) och ledamoten Yildiz Kafkas (mp), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Att fatta beslut om att omhänderta ett barn och placera i familjehem är en grannliga uppgift som får långtgående konsekvenser för både barnets och föräldrarnas fortsatta liv. Detta behöver däremot inte innebära att det omhändertagna barnet känner en otrygghet. De barn som omhändertas kommer i de flesta fall från otrygga hemförhållanden, vilket faktiskt kan göra att de kan känna en trygghet i komma till ett familjehem med stabila vuxna.

Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) uppger att ”den vård vi har att erbjuda omhändertagna barn visar mycket dåliga resultat” och att både forskningsrapporter och intervjuundersökningar visar att ”alltför många barn har det dåligt i familjehem”. Det finns naturligtvis exempel på barn som farit illa i familjehem, något som ofta ges stort utrymme i media.

Förvaltningens uppfattning är dock att de familjehemsplacerade barnen i de allra flesta

fall har det bra och utvecklas väl. Att ta emot någon annans barn i sitt hem är en uppgift som kräver lyhördhet, empati och stor flexibilitet. Förvaltningens erfarenhet är att många familjehemsföräldrar gör en beundransvärd insats men att de också behöver stöd och råd för att klara sitt svåra uppdrag.

Det är helt riktigt att många placeringar sträcker sig över lång tid och i vissa fall omfattar större delen av barnets uppväxttid. Det är däremot inte så, som Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) uppger, att det ”när som helst” kan bestämmas att barnet ska tillbaka till den biologiska familjen eller flyttas till ett annat familjehem.

Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) uppger att familjehemsplacerade barn ”många gånger glömts bort av socialtjänsten och först flera år senare har det upptäckts att de inte alls haft det bra”. Förvaltningen känner inte igen den beskrivningen och utgår från att det i så fall rört sig om något enstaka fall som uppmärksammats i media och kanske framställts som om detta är något vanligt förekommande. Socialnämnden har laglig skyldighet att minst en gång var sjätte månad ”noga överväga om vården fortfarande behövs”. Detta innebär att socialtjänsten minst två gånger per år måste följa upp placeringen genom tät kontakt med barnet, föräldrarna och familjehemmet och i en rapport till nämnden, i praktiken till social delegation eller socialt utskott, redogöra för situationen.

I de fall barnet varit placerat i samma familjehem under tre år ska socialnämnden även överväga om det finns skäl att överflytta vårdnaden. Detta innebär att vårdnaden kan flyttas över till familjehemsföräldrarna om det är ”uppenbart bäst för barnet”. Den typen av vårdnadsöverflyttningar görs men många familjehemsföräldrarna är inte beredda att överta det juridiska ansvaret för barnet trots att de ser det som en självklarhet att fortsätta ha det dagliga ansvaret.

Ett annat skäl till att familjehemsföräldrar inte vill bli vårdnadshavare kan vara att de då inte längre har laglig rätt till stöd från socialtjänsten i den kommun som ansvarat för placeringen utan får, liksom föräldrar i allmänhet, vända sig till hemkommunen och därmed avbryta en kanske mångårig kontakt.

Ytterligare ett skäl kan vara att de tidigare familjehemsföräldrarna i egenskap av vårdnadshavare själva måste ansvara för att tillgodose barnets umgänge med de biologiska föräldrarna, vilket kan vara en mycket svår uppgift och något som socialtjänsten svarar för så länge barnet är omhändertaget. I de fall det finns skäl att frånta de biologiska föräldrarna vårdnaden och familjehemsföräldrarna inte är villiga eller maktar med att ta på sig uppdraget utses någon utanför familjehemmet till ”särskilt förordnad vårdnadshavare”.

Det är helt riktigt, som Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) uppger, att adoption inte ses som ett alternativ då barn omhändertas och placeras i familjehem. Förvaltningen delar dock inte uppfattningen att ”det grundläggande problemet är att det gällande arbetssättet är djupt rotat inom socialarbetarutbildningen och i det dagliga arbetet inom socialtjänsten”. I enligt med lagstiftningens intentioner ska familjehemsplaceringar inte ses som permanenta lösningar och utgångspunkten är att det omhändertagna barnet ska återförenas med föräldrarna.

Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) uppger att det förekommer att man från

socialtjänstens sida hävdar att föräldrarna ”måste ha kvar barnen som en morot för att kunna motiveras att förändra sina liv”. Om detta förekommer är det givetvis oacceptabelt.

En adoption har långtgående konsekvenser för alla inblandade parter. För att adoptera ett barn krävs också samtycke från de biologiska föräldrarna, utom i de fall en förälder ”lider av en allvarlig psykisk störning, är utan del i vårdnaden eller befinner sig på okänd ort”. Detta betyder att en adoption ytterst sällan kan genomföras utan de biologiska föräldrarnas samtycke.

Förvaltningens erfarenhet är att de föräldrar, vars barn är omhändertaget och placerat i familjehem, endast i undantagsfall är beredda att lämna sitt samtycke även om allt talar för att barnet kommer att växa upp i familjehemmet. En adoption innebär också att alla juridiska band mellan barnet och föräldrarna klipps av, något som för de allra flesta föräldrar upplever som oerhört svårt.

Att låta familjehemsföräldrar adoptera det barn de har det dagliga ansvaret för innebär att barnet också rent juridiskt jämställs med eventuella biologiska barn vad gäller t.ex. arvsrätt, vilket många familjehemsföräldrar inte är beredda att acceptera. Genom att adoptera barnet går de även miste om den ekonomiska ersättning de annars har rätt till och kanske också behöver för att rent materiellt kunna tillgodose barnets behov.

Genom att adoptera barnet upphör även socialtjänstens ansvar för barnet och därmed också möjligheten till insyn och uppföljning. Familjen jämställs därmed med vilken annan familj som helst och familjehemsföräldrarna kan inte räkna med att få stöd och råd i sin föräldraroll utöver de insatser socialtjänsten erbjuder föräldrar i allmänhet.

Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) uppger att all forskning visar att barn som får en permanent familj genom adoption klarar sig avsevärt bättre i livet. Förvaltningen känner dock inte till att det gjorts några sådana jämförande studier. Däremot finns det studier som visar att adoptivbarn i allmänhet har mer problem under sin uppväxt än barn som växer upp med sina biologiska föräldrar.

Förvaltningen känner inte till vad som avses med s.k. öppna adoptioner som, enligt Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v), förekommer i länder som USA och England. Fordras det i dessa fall inget samtycke från de biologiska föräldrarna? Kan adoptionen hävas och vad krävs i så fall? Ja, frågorna är många och det kan finnas skäl att närmare utreda både de juridiska och de rent praktiska konsekvenserna av den typen av adoptioner. Det bör dock noteras att USA och England har en annan lagstiftning än den som gäller i Sverige.

Utöver nya riktlinjer föreslår Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) att en särskild arbetsgrupp skapas inom socialtjänstförvaltningen i syfte att stötta socialtjänsten uti i stadsdelarna med utbildning om svenska adoptioner och med att hitta lämpliga svenska adoptivfamiljer i de fall detta blir aktuellt.

Gruppen föreslås också ha till uppgift att ”erbjuda möjlighet till intresseanmälan från familjer inom och utanför Stockholm som är öppna för en svensk adoption men som sökt och fått medgivande till en internationell sådan”. Förvaltningens erfarenhet är att

det inte är några som helst problem att hitta lämpliga adoptivföräldrar i de fall svensk-födda barn blir föremål för adoption. I de allra flesta fall rör det sig om nyfödda eller mycket små barn. Förvaltningen är däremot mycket tveksam om de som fått medgivande att adoptera ett barn från annat land är beredda på att adoptera ett äldre barn som levt under svåra familjeförhållanden eller självt har stora egna problem, vilket det är fråga om i de fall ett barn blir omhändertaget.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det inte finns någon anledning att ta fram nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner. Förvaltningen anser därmed inte heller att det finns något behov av att inom socialtjänstförvaltningen skapa en särskild arbetsgrupp i syfte att stötta socialtjänsten med utbildning om svenska adoptioner och att hitta lämpliga svenska adoptivfamiljer.

RESERVATIONER M.M.

Socialtjänstnämnden

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (v) och ledamöterna Abdo Goriya m.fl. (s), enligt följande

1. Socialtjänstnämnden bifaller motionen.
2. Socialtjänstnämnden beslutar för egen del att tillsätta en arbetsgrupp enligt motionens förslag samt återkomma med en planering för att stödja svenska adoptioner.
3. Socialtjänstnämnden framför därutöver följande.

Barnets bästa måste komma i främsta rummet enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Många barn som är placerade i familjehem känner inte den trygghet som de har rätt till, vilket påverkar hela deras uppväxt och vuxna liv. Vi stödjer därför motionärernas förslag om nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner samt förslag om en särskild arbetsgrupp för att stödja arbetet med svenska adoptioner.

Arbetet för fler svenska adoptioner kan startas redan nu, även om det pågår utredningar på nationell och kommunal nivå om samhällets insatser och möjligheter att hjälpa barn som far illa. Vi föreslår därför att nämnden beslutar att tillsätta en arbetsgrupp inom socialtjänstförvaltningen samt att återkomma med en planering för att stödja svenska adoptioner på olika sätt. Nya riktlinjer för familjevården bör däremot inte beslutas förrän BUSS-utredningen har lagt fram sina resultat. Kunskapen om barns bästa talar för att riktlinjerna rimligen bör förändras enligt motionens intentioner.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Hans Enroth (v) och ledamoten Yildiz Kafkas (mp) enligt följande

Ledamoten Hans Enroth (v) och ledamoten Yildiz Kafkas (mp) ansåg att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat att:

1. Delvis godkänna förvaltningens förslag till remissyttrande.
2. Därutöver anförda följande:

Förvaltningens okritiska beskrivning av familjehem och familjehemsplacerade barn i Sverige är enligt vår uppfattning inte riktig utan sanningen torde ligga närmare den beskrivning som motionärerna ger.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2008:3

2008:3

Motion av Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v): En ny inriktning behövs inom den sociala familjevården - vi måste arbeta för fler svenska adoptioner!*Dnr 325-216/2008*

Rapport efter rapport visar det, som vi egentligen redan vet: många barn i familjehem far illa, och har mycket sämre förutsättningar i livet än andra. Den vård vi har att erbjuda omhändertagna barn har mycket dåliga resultat – det kan t o m vara så att den förvärrar situationen för de placerade barnen istället för att hjälpa dem. Den vedertagna svenska politiken innebär att banden till den biologiska familjen ska behållas till nästan varje pris, och de som får betala för detta är de barn som växer upp i familjehem och döms till en barndom i otrygghet.

Ibland säger vi som svenskar stolt, att i Sverige har vi inte längre några barnhem. Istället framhäver vi de fantastiska familjehemmen, som vi numera kallar det som tidigare hette fosterhem. Barn som inte kan vara kvar hos sina biologiska föräldrar, får ersättningsfamiljer som ska ta hand om dem tills det att de kan återvända till sin egen familj. Lagen föreskriver att familjehemmen ska vara väl förberedda för sitt uppdrag, ha utbildning och handledarstöd, arvode och ersättning. Trots lagens alla goda intentioner, visar forskningsrapporter och intervjuundersökningar att alltför många barn har det dåligt i familjehem. Dels händer det att olämpliga personer får vara fosterföräldrar, att uppföljningen och kontrollen är dålig. Barn har många gånger "glömts bort" av socialtjänsten som placerat dem, och först flera år senare har det upptäckts att de inte alls haft det bra. Familjehem skall heller inte ses som permanenta lösningar, vilket innebär att barnens situation är mycket otrygg. När som helst kan det bestämmas att de ska tillbaka till den biologiska familjen, eller flyttas till en annan fosterfamilj. Fosterfamiljen får inte fästa sig alltför mycket vid barnet – det är ju inte "deras" barn.

Familjehem är en bra lösning för korttidsplaceringar – men blir barnen kvar under flera år, fungerar det inte lika bra. Vi behöver också skärpa kontrollen och öka stödet till familjehemmen, för att barnens rättigheter ska säkras. Lagstiftningen som skyddar de familjehemsplacerade barnens rättigheter bör ses över.

Fram till c:a 1970 var adoptioner inom Sverige vanliga. Runt det årtalet minskade de till i praktiken inga alls. Förklaringarna är flera – synen på ensamstående mammor förändrades, liksom deras livsvillkor. Daghem blev vanligare, det var lättare att få bostad även som ensamstående. Abortlagstiftningen förändrades och p-pillren innebar också att det föddes färre oönskade barn. Men satsningen på fosterfamiljer är också en viktig anledning. Trots att dessa är tänkta för kortare placeringar, är det många som blir s k uppväxtplaceringar, dvs barnen kommer aldrig tillbaka till sina biologiska föräldrar. Enligt Socialstyrelsens statistik för 2006 var det nästan hälften av de 13 000 barn som var "heldygnsplacerade" 2003 som fortfarande var kvar i vården efter tre år. Från undersökningar vet man att de barn som blir kvar i samhällets vård i 2-3 år mycket sällan kommer tillbaka hem för gott. (Se t ex Ovisshetens barn, Socialstyrelsen 1995:9)

I engelskspråkiga länder i västvärlden förvånas man över den svenska politiken på detta område. Den ensidiga satsningen på familjehem före adoptioner går stick i stäv med all vedertagen forskning, både i utlandet och i Sverige. Forskningen visar att barn som placeras i familjehem klarar sig väsentlig sämre än de som placerats för adoption. Siffrorna är dåliga även för stabilt långtidsplacerade barn. Adoption innebär att barnet får en egen permanent familj, som inte kan "säga upp sig" från sitt uppdrag. I länder som England och USA satsar man medvetet på att öka antalet inhemska adoptioner, för att ge fler barn permanenta familjer och därmed en tryggare uppväxt och en familj för livet.

I Sverige används adoptioner i mycket liten utsträckning. När barn utreds för omhändertagande och placering tänker man inte ens tanken, eller prövar detta som ett seriöst alternativ. Om man tar upp frågan, kan man mötas av argument som att detta är något gammalmodigt, och även en rörande omsorg om de biologiska föräldrarnas rättigheter. Det förekommer t o m att man hävdar att de biologiska föräldrarna måste ha kvar barnen som en morot för att kunna motiveras att förändra sina liv: bli avgiftade, äta sin medicin eller liknande. Sådana argument saknar helt och hållet barnperspektiv, och de som framför dem verkar se barnen som behandlingsmetoder snarare än egna individer med rätt till en trygg uppväxt.

Det grundläggande problemet är att det gällande arbetssättet är djupt rotat inom socialarbetarutbildningen, och i det dagliga arbetet inom socialtjänsten.

Sällan eller aldrig tänker man ens tanken adoption, även i fall där en sådan hade varit den mest närliggande lösningen. När man ser statistiken för Stockholms stad förstår man att den nuvarande politiken är särskilt konsekvent genomförd här: av 800 barn som placerats i familjehem under 2006, var det endast ett (1) som adopterades. Bara i 20 ärenden skedde en sk vårdnadsöverflyttning, den svenska kompromissen för att skapa mer stabilitet för de familjehemsplacerade barnen.

Totalt har vi endast c:a 40 adoptioner per år i hela Sverige, hälften är direkt adoption av små barn (under ettårsåldern), hälften är adoption av det familjehem som barnet bor i. Även i jämförelse med övriga Sverige ligger alltså Stockholm extra lågt i denna statistik.

I praktiken har ett barn som föds och växer upp i svåra sociala förhållanden i Petersburg eller Tallin, större rättighet och chans att få en permanent familj och en trygg uppväxt, än ett barn som föds i motsvarande förhållanden i Farsta eller Hässelby. De ryska och estniska barnen har goda chanser att få en ny adoptivfamilj inom sitt land, eller i vissa fall i utlandet – de svenska kan se fram emot en barndom utan trygghet där de ständigt flyttas mellan de biologiska föräldrarna och olika familjehem.

All forskning visar att barn som får en permanent familj genom adoption klarar sig avsevärt bättre i livet. Familjen finns inte bara som stöd under uppväxten – även senare i livet, när man blivit vuxen och själv bildar familj, är föräldrar oerhört viktiga. Idag är det många fd fosterbarn som är oerhört ensamma efter det att de fyllt 18 år. En adoptivfamilj kan inte heller säga upp sig som föräldrar, när det blir svårigheter – det är en för-alltid-familj.

Man skulle kunna tro att det är brister i lagstiftningen, som lett till den nuvarande situationen. Lagstiftningen är det dock inga större fel på, den ger alla möjligheter till att genomföra svenska adoptioner. Samtidigt skulle man också kunna öppna för möjligheten till s k öppna adoptioner, som innebär att man juridiskt genomför en adoption men samtidigt också överenskommer med de biologiska föräldrarna och deras släkt om hur man efter adoptionen kan hålla kontakten. Kanske bestämmer man sig för att utbyta brev och fotografier med jämna mellanrum, kanske träffas man också. Sådana öppna adoptioner är sedan länge i bruk i t ex USA och England, med goda resultat. Barnet får den nödvändiga tryggheten och stabiliteten under uppväxten, samtidigt som man inte tappar kontakten med sina rötter, och har god kunskap om sin egen historia.

Det är dock i tillämpningen av den nuvarande lagstiftningen, som vi redan nu kan förändra och förbättra arbetet inom familjevården. Genom att ge tydliga riktlinjer till socialtjänsten om att det är barnens behov av trygghet och

beständighet som ska vara vägledande, kan förändringen inledas redan här och nu.

Stockholms socialförvaltning har sedan 2006 en utmärkt verksamhet för internationellt adopterade och deras familjer, i form av ett resurscentrum och en öppen förskola. En verksamhet för att åstadkomma fler svenska adoptioner inom Stockholm, skulle passa in väl i sammanhanget. Utbildningsinsatser för socialarbetare inom individ- och familjeomsorgen skulle kunna vara en del av detta arbete, men även en ”taskforce” - en arbetsgrupp som särskilt arbetar med att hitta permanenta lösningar i ärenden där man annars inte sett andra alternativ än den traditionella familjehemsplaceringen. Det kan handla om fall där föräldrarna helt försvunnit ur bilden genom dödsfall, men även då t ex en biologisk mamma faktiskt själv uttrycker önskan om att hennes barn ska få en ny familj genom adoption. Något som faktiskt händer då och då, men som idag bemöts av socialtjänsten med familjehemsplacering i nästan alla fall.

En sådan grupp skulle också ha till uppgift att hitta lämpliga adoptivfamiljer till de barn som blir aktuella – t ex genom att erbjuda möjlighet till intresseanmälan från familjer inom och utanför Stockholm som är öppna även för en svensk adoption, men som sökt och fått medgivande för en internationell sådan. Särskild vikt skulle man här kunna lägga vid att ge möjlighet till adoption även till samkönade par som fått adoptionsmedgivande. Dessa har idag inga möjligheter att skicka sin ansökan utomlands – men inte heller inom Sverige har några sådana adoptioner skett sedan samkönade par fick möjlighet att adoptera 2003.

Vi föreslår därför att

1. nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner tas fram för socialtjänsten och stadsdelarna inom Stockholms kommun, med tyngdvikten lagd vid barnens behov av en permanent familj för hela livet
2. en särskild arbetsgrupp skapas inom socialtjänstförvaltningen, med fördel knuten till Resurscentret för adopterade, för att stötta socialtjänsten i stadsdelarna med utbildning om svenska adoptioner, och med att hitta lämpliga svenska adoptivfamiljer i de fall där detta blir aktuellt.

Stockholm den 21 januari 2008

Tomas Rudin

Jackie Nylander